

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk- és kliring 10,489. sz. — — — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PAL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők. Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm 8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-térsora 1 korona

Igy esküsznek a miniszterek.

Mire esküszik egy magyar miniszter? Micsoda titkos fogadalmat tesz a király előtt? Ez a kérdések kérdése évtizedek óta foglalkoztatta, izgatta a magyar nemzetet. Izgatta azért, mert szomorúan kellett meggyőződnie, milyen vak buzgósággal teljesítik a felelős miniszterek a császár parancsait. Most megtudhatja mindenki: mi van a miniszteri esküben? „A Nap” hiteles szövegében megszerezte az eskümintát és alább szószerint közöljük. Látható ebből, hogy a miniszterek föltétlen engedelmességre, ellentmondást nem ismerő alátvalói szolgálatkészségre esküsznek. Ezen az eskün törik meg a nemzet minden szabadságvágya, haladásra irányuló erőfeszítése. Ime, az eskü szövege:

Én — — — esküszöm az egy élő Istenre, boldogságos szűz Máriára és Istennek minden szentjeire, és örökös földi fejedelemnek, legkegyelmesebb Urannak, felségcs és hatalmas Első Ferencz József ausztriai Császár, Csehország királyának, stb. és Magyarország apostoli királyának, hitemre fogadom, hogy O császári és apostoli királyi Felségéhez örökké hű, engedelmes és hódoló leszek, ő Felségének, örökösének és utódainak dicsőségét, méltóságát, hasznát mindenkor fentartani és előmozdítani igyekszem, kárát pedig erőm szerint elhárítom, az ország törvényeit megtartom, magyar felelős miniszteri tisztemben O császári és apostoli királyi Felségének utasítása, parancsai és a törvény rendeletei szerint hiven eljárandok, legnagyobb gonddal azon leszek, hogy a királyi jogok, mentességek és kiváltságok csorbulást vagy rövidséget ne szenvedjenek, sőt szilárdul megőriztesenek és fentartassanak, bármi ügyben tanácsadásra felhivatván, gyűlölséget, szeretetet, kedvezést s bármi kedveskedést, vonzalmat vagy megvesztegetést félretéve, hű és belátásom szerint legjobb tanácsot adandok, császári és apostoli királyi Felsége szándokait, titkait, senkinek fel nem fedezem, nem nyilvánítom, senki iránt részrehajlással nem viseltetem s egyedül a méltányosságot követendem, végre mindazt teendem, mi hű és hites miniszterhez illik, mi tőle megkívántatik, mi a becsületességgel és igazsággal megegyezik.

Valamint pedig jelenleg O Császári és apostoli és királyi Felsége birtokai határában belül vagy kívül semmi titkos társaságnak, titkos szövetségnek tagja nem vagyok, úgy jövendőre is magamat ilyenmü szö-

vegségbe semmi szín alatt nem avatom. Isten engem úgy segélyjen, boldogságos szűz Mária és Istennek minden szentjei!

Dühöng a béke — Marostordában.

Haller gróf kóstolót adott.

Marostordavármegyében, hol szintén Haller János gróf a főispán, szombaton volt az évi első rendes közgyűlés, mely eseményeinél fogva bátran lehetett volna *rendkívüli* is.

Eleinte eljeneztek, barátokoztak az új főispánnal és az új főispán szintén édeskés mosolygással köszönte meg beiktatásának tularadóan előzékeny voltát.

A főispán — az elnöki bejelentések során — a központi tisztikar munkásságát megdicsérte és kijelentette, hogy a számonkérő-szék alkalmazásával az ügykezelést *rendben* találta... És ezután, — azután pedig a felolvasott jelentésből kitűnt, hogy az árvaszék-nél, valamint a számvevőségnél még sem volt rend... No, de ez még a csekélyebb bajokhoz tartozik; legfennebb egy kis botlásnak mondható.

Hanem aztán ami ezután következett, az már csakugyan megörökitést érdemel. Ez volt az a bizonyos „kóstoló”, melyet az új főispán ur alkotmányos, törvénytisztelő mód-szereiből nyújtott — ősi Marosszék bátor székelyeinek. Amiből ők természetesen többet nem instálnak...

A központi választmány megalakítása volt soron. A főispán elrendelte a névszerinti titkos szavazást. Szavaztak rendben, szépen. Azután Csongvay Lajos, a szavazatszedő bizottság elnöke, fel is olvasta az eredményt, mely szerint 28 tagot a központi választmányba 97—70 szavazattal megválasztottak.

Igen ám, de az eredmény furcsán hangzott, mert a fő- és alispán listájának teljes bukását s nagy többséggel az ellenzéki jelöltek beválasztását jelentette.

— Tyhű a nem jóját! Hát ilyesmi is történhetik — gondolta ő méltósága. Majd pedig — úgy látszik — a paktumos békére való tekintettel, Dr Köllő alispán szólásra emelkedett és — a választási eredmény enunciaciója előtt — nagy meglepetések között kijelentette, hogy sem ő, sem tisztikara nem kíván politizálni s miután a törvényhatósági bizottság egyetlen bizottsága a központi választmány, a mely politikával foglalkozik, bejelenti a hat beválasztott tisztviselő lemondását. Együttal indítványozza, hogy helyükbe vagy hat legtöbb szavatot kapott tag jelentessék ki megválasztottnak, vagy új választás ejtessék meg a tárgysorozat utolsó pontjának letárgyalása után.

Erre Balla Aladár főjegyző is hangsúlyozta, hogy referensekre ugyan szükség van a központi választmányban is, de azért ettől eltekint s ők tényleg lemondanak...

Felállással szavaztak. Nehezen ment, de azért valahogyan ment. Megszavazták az alispán indítványát. Azt azor... eava-tottakon kívül — senki sem tudta, hogy az ülés

végén pattant ki, amikor a bizottsági tagok legnagyobb része már eltávozott és amikor nem a hat lemondott helyébe, hanem mind a 28 helyre új választást ejtettek meg.

Igy, ilyen csalafintasággal győzött aztán a hivatalos lista. Ezt a győzelmet pedig a marostordaiak legkevésbé sem irigylik Haller gróf főispán urtól. Mi sem irigyeljük. Csak utalunk ama szerény véleményünkre, mellyel annak idején jeleztük, hogy Marostordában a székely derekak nem oly hajlékonyak, mint nálunk Udvarhelyvármegyében. Ezt mi tájékozósul, teljes jóakarattal irtuk és ajánlottuk ő méltósága figyelmébe. Ime, jóslatunk most apránként beigazolódik.

Még csak egyet. A „Székely Ellenzék” laptársunk a beiktatás ideje körül majdnem földig borult az új főispán „közigazgatási kapacitás”-a előtt és agyba-főbe dicsérte. Haller gróf főispáni nagyságát. Ma többek között így szól:

„Sokkal egyszerűbb, ha skartba tetszük az autonóm jogokat, semmint azt kívánjuk megmagyarázni a vármegye közönségének, hogy új időket élünk s a 34 több, mint a 97, vagy 22 több, mint 70.”

Majd az alispánhoz beszélve, hogy a főispán is értse, laptársunk így folytatja:

„A béke érdekében szívesen látjuk, ha az alispán egyetértően megállapodásokat létesít a kormány exponensével.

A békés együtt működést kívánjuk mi is szolgálni; de ebben a formában, mint a tegnapi ülésen történt, hajánál fogva előrangotot ürügy alatt egy különben szabályos lefolyású választást megsemmisíteni nem szabad.

Ez nem szüli azokat az eredményeket, melyeket a közel jövőtől várunk, hanem ismét lángba fog borulni a vármegye.”

Ehhez nem kell bővebb kommentár.

Az 1848-as honvédözvegyek nyugdíja.

Folyamodtak az öreg honvédek, hogy amugyis csekély nyugdíjukat emeljék fel, hiszen maholnap még hirmondó sem lesz belőlük. Az idő telik. Mind jobban közelednek a csendes sir felé...

Az 1848—49-es Honvéd Egyesületek Országos Egyesülete adta be a kérelmet a miniszterelnökséghez, honnan azt a választ kapták, hogy a honvédtisztek és közhívezek nyugdíjmelésére nincs pénz, a kérelemnek ezt a részét nem teljesíthetik, azonban az özvegyek nyugdíját azokra is kiterjesztik, akik honvéd férjükkal az 1867-ik évig házasságra léptek.

Az erre vonatkozó 3442—M. E. H. II. sz. miniszterelnöki értesítés így szól:

Hivatkozással folyó évi december hó 10-én 337. sz. alatt kelt felterjesztésére értesitem a t. elnökséget, hogy előterjesztett kérelmének azt a részét, hogy az 1848—49-iki honvédtisztek és közhívezek nyugdíja felemeltessék, nem teljesíthetem, mert az 1848—49-iki honvédek segélyezésére felvett költségvetési hitellel szemben a most érvényben álló nyugdíjtelek mellett is még mindig nagymérvű tulkiapás mutatkozik.

2. oldal.

Ellenben különösen méltányolva a támasz nélkül álló özvegyek sorsát az 1901. évi 3000 számú miniszterelnöki rendeletben az 1848.—49-iki honvédözvegyek részére megállapított nyugdíjjogosultságot kiterjeszttem mindazon 1848.—49-iki honvédözvegyekre akik néhai 1848.—49-iki honvédférjükkel az 1867. év lejáratá előtt léptek házasságra, ha eziránt folyamodnak s a most említett rendeletben megállapított egyéb feltételeknek megfelelnek.

Ennek következtében fentebb említett rendelet II. fejezet 7. §-ának a) pontját hatályon kívül helyezem, illetve az előbbi értelemben módosítom.

Együttal intézkedtem az iránt is, hogy a miniszterelnökség kezelésébe átvett 1848.—49-iki honvédségi alapszabály, mely alapjogvedelmének egyrésze azáltal, hogy az alapszabály eddig rendszeresen segélyezett, de már nyugdíjjogosultságot nyert özvegyek rendelkezésében foglalt részesített, felszabadul, azok a minden támasz nélkül álló özvegyek, a kik máshonnan ellátásban nem részesíthetők s így segélyezésre szorulnak az alap jogvedelméhez mérten lehetőleg nagyobb mérvben segélyeztessenek.

Budapest, 1910. évi december hó 26.

Kluen-Héderváry gróf s. k.

Udvarhelyvármegye területén mintegy 420 honvéd és özvegy van, akik csekélyke nyugdíjukat élvezik. A miniszterelnöki értesítés tehát első sorban ezeket érdekli.

Annai azonban tény, hogy ha már a Dreadnughtokra milliókat áldozunk, szinte lelketlenség, kegyetlenség volt az öreg honvédektől megtagadni a nyugdíj felamelését.

Népies előadások Etéden.

Ha az egyén a társadalom rohamos fejlődését éber figyelemmel kíséri, a társadalom ama negatív képe tárul a kontempláló elé, hol az idealizmus az egoizmussal titáni harcot folytat. A negatív kép híven tárja fel a lét oceánjában azt a tülekedő harcot, melyben kin, nyomor, elégedetlenség uralg. az individualizmus önmagának teszi a szemrehányást, hogy a benső világ nem ama nagy gondokkal, ideálokkal van telítve, mely kialakítja a szép egyéniséget. A társadalomnak e negatív képét megváltoztatni nem egyesek, hanem az összesek érdeke.

Érdeke azért, hogy az egyén birni tudja mindazon föltételeket, melyektől függ boldogsága. Az igazi boldogság ott lehet pedig egy darab kenyérben is, ha szerzőjének, előállításának benső világa a szépnek harmoniája lesz.

Ilyen harmoniát akar teremteni az egyház, állam, iskola és mindazon társadalmi intézmények, melynek főfeladata embert nevelni, ki kötelességeit úgy teljesítse, hogy főnséges célját diadallal elérje.

Az emberboldogítás szolgálatában áll az udvarhelymegyei gazd. egyesület.

S míg az egyház a lendületes, bensőséges, hatalmas világnézetet akarja megteremteni, addig az állam egyik tényezőjével oldja meg mindazon problémákat, melyek az emberi boldogítást az anyagiakban is előmozdítják.

Ily szép munka végzése tiszteletet parancsol.

Nevezett gazdasági egyesület két illusztris tagját volt szerencsénk hallani, Etéden febr. hó 26-án az Erzsébetház nagytermében.

Ott volt a falu intelligenciája, vezető férfiai s a nemzet virágai: az ifjuság.

Ezekhez szólott elsőnek Dr Jankovich Pál járásunk agilis főorvosa.

Előadásában szólt a közegészségügy elhanyagolásáról, törvényeinkről.

Ugy szeretné az egészségügyet felkaroltatni, mint a népoktatásügyet.

Párhuzamban állítja az orvost a néppel.

Milyen bensőnyul a kettő közötti jó viszony fejtegetésébe s végül axiomaticaként mondja ki, hogy az emberiség jólétének alapja az egészség, erős szervezet, tiszta vér, jó izomzat, mely a szép egyéniség kialakításához nagyban hozzájárul.

Szomorúan emlékszik a gyermek halandóságról. Itt is a székely gondolkodásra nagyon találóan rámutat, hogyha egymást a székely fejbeveri, még éjnek idején elszalad az orvoshoz látélet váltása végett, hogy felebarátján boszút álljon. de kis gyermeknek betegsége nem aggasztja s mikor a halál rózsái a kis ártatlan arcán feltűnőnek, elviszi a beteget az orvoshoz az utolsó percben, de nem azért, hogy meggyógyítsa, hanem azért, mert fél a törvény sujtó ítéletétől.

Azután a halottakkal való bánásmódról szól s ezzel kapcsolatosan a fertőzés okairól, majd a népfüldökről beszélt s végül az előadottak követésére buzdítja a publikumot.

Előadását zajos tetszés fogadta.

A másik előadó a gazd. egyesület lelkes titkara: Hlatky Miklós tanár volt.

Előadásának kezdetén, szólt a nemzeti élet rohamos fejlődéséről, a nagy gazdasági küzdelmekről s a miként az ország föntartásáért áldozatokat kell hozni, ugy a gazdálkodásnak is intenzívebbnek kell lennie, hogy a szaporodó gondokat elűzze a gazda redős homlokáról s a megélhetést biztosítsa. Rámutat arra, hogy a kisgazda csak úgy boldogulhat, csak úgy bírja az állam által rá rótt közterheket elviselni, ha szakértelemmel fejlesztja a gazdasági élet ágait s azokat hasznára fordítja. A gazdaember ezeket csak úgy képes elérni, ha követi azok példáját, kik egész erejükkel hazaszeretettől telítve sikra szállnak, hogy viruló gazdasági életet, egészséges földművelési kormányzatot igyekezzenek teremteni. Azután szembe állítja a porosz gazdát a székely gazdával. Szól a kettő munkájának különbségéről, a porosz gazdasági előnyökről. Megemlíti az erdélyi szászok mezőgazdaságát. Az istálló trágya kezelését, elhelyezését, okszerű felállítását, a műtrágya hasznát vázolja. Végül a jelenlevő közönségnek a gazdasági élet ágaiba vágó füzeteket osztott ki.

Előadását éljenzés fogadta. Ime e két férfi előadásának rövid kivonata.

Illesse fáradságukért őket tisztelet, mert előadásaikkal előmozdították a nemzeti haladás diadalszekerét.

Bálinth Zoltán.

Méhészet.

Méhészet a vasút mentén. Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter kizárólag az államvasut alkalmazottai részére külön méhészeti kurzust rendeztet s átiratban fölkererte Tolnay Lajost, a vasutas szövetséget támogassa. Együttal tudatja az elnökkel, hogy a rendelkezésre álló hitelhez mérten a vasuti alkalmazottaknak kaptárakat és méhészeti eszközöket is fog indokolt és különös méltánylást érdemlő esetben engedélyezni, hogy e gazdasági mellékhaszonvételt megkedveltesse.

Méhek szorgalma. Ismeretes ugyan a méh szorgalma, de hogy mennyi fáradsággal jár egy kiló méznek az összegyűjtése, azt csak Wilson kutatásaiból tudjuk meg, aki egy méh szorgalmával vizsgálta meg az egyes virágok cukortartalmát, amelyet a méh nektárrá változtat. Wilson úgy találta, hogy a lóherének 125 virágfeje egy gramm cukrot tartalmaz; hogy tehát egy kilót nyerhesse-nek, a méhek kénytelenek 125.000 virágfejet felkeresni. Miután a lóhere virágfeje mint egy 60 virágból áll, ugy az összes kiszívandó virágkelyhek száma 7.500.000. Miután a méz 75 részben tiszta cukorból áll, a méhek egy kiló méz előállításához kereken ötmillióhatszáz ezer virágot kell felkeresnie.

Rége azt hitték, hogy a méh a mézben a legjobb és leggyógyitobb növénynedveket hordja össze, amiért az alchimisták nagymennyiségű mézet desztilláltak, hogy a növények quintessenciáját nyerjék belőle. Aranyfüsttel vegyítve „Aurum potabile“ (iható arany) volt a neve és állítólag még a halottakat is felébresztette.

HIREK.

— Hihetetlen hírek.

Mondják, hogy hushagyó kedden sokan nemcsak a húst, de embertársaik rágását is elhagytak;

mondják, hogy a vasárnapi álarcos fillérestélyen III-ik dijak pofokat nem osztogattak;

mondják, hogy a beallott nagyböjtn mulatságokat nem rendeznek;

mondják, hogy némelyek a „panama-király“ címre és jellegre nem pályáznak;

mondják, hogy nálunk az ellenzéki derekak hajlékonysága nem változott;

mondják, hogy a függetlenségi kört legközelebb megalakítják;

mondják, hogy Karnevál herceget a kártya-király uralma nem követi.

E hírek valóságáért felelősséget nem vállal a szerkesztőség.

— Államférfiak betegsége. Kossuth Ferenc, a 48-as függetlenségi Kossuth-párt nagyjérdemű vezére már hetek óta gyengélkedik régi csuzos bajával. A pártvezér jobban volt s fel is kelt, de ismét vissza kellett feküdni. Most javulóba van és remélhetőleg nemsokára résztvehet a képviselőházi tárgyalásokon. — Bánffy Dezső báró azonban súlyos betegségben szenved. Esmélet nélkül fekszik s ha néha önmagáta is tér, hirtelen rosszabbra fordul állapot. Elettben maradásához reményt nem fűznek.

— Haller főispán a királlyal. Gróf Haller János Udvarhely- és Marostordavármegye, valamint Maros-Vásárhely szabad királyi város főispánja hétfőn, az általános kihallgatások rendjén megjelent a király előtt a budai királyi várban, hogy megköszönje főispánnak történt kinevezését. Ő felsége kegyesen fogadta a főispánt, mint a császári haz egyik leghívebb emberét. A király — hirszerint — e hó 4-én visszautazik Bécsbe.

— Dr Lányi Andor. Lányi Andor ügyvédjelölt, a kolozsvári gazdasági akadémia utolsó éves növendéke, abban a kitüntetésben részesült, hogy szombaton a Ferenc József tudomány egyetemén az államtudományok doktorának avatták fel Kolozsvárt. Dr Lányi Andor korára nézve a milyen fiatal, tehetségben, szorgalomban annál inkább egész ember. Büszke lehet reá, mint második Dr fiára: Lányi Imre posta- és távirdafelügyelő, a székelyudvarhelyi posta-, távirda- és távbeszélőhivatal nagyjérdemű főnöke.

— Kulturakció. Amint értesülünk, az Udvarhelyvármegyei Tanító-Egylet népiszkolai tanszermuzeuma egy nagyszabású kulturakció megindítását tervezni. Megakarja alakítani u. i. a vármegyei tanítók társaságát, melynek keretei közt egy tanítói daloskört és filharmoniai társaságot is szervezne. Ezeknek támogatásával, illetve közreműködésével aztán vetített képekkel fűszerezett előadásokat tartana a vármegyei különböző községekben mely előadások székely népünk minden irányu kultur szükségleteit volnának hivatva szolgálni. Mint légtávolabbi cél, tervbe van véve, egy Székelyudvarhelyen építendő kulturpalota kérdése is amelyben egyfelől elhelyezést nyerne a Tanszermuzeum gazdag anyagkészlete, másfelől ennek létesítésével végleges megoldást nyerne a „Tanítók Otthona“ régóta küzdő — ügye is. A magunk részéről örömmel veszünk ezekről hírt és kész-

séggel ajánljuk fel a gyönyörű kulturprogram érdekében legmegszébbmő támogatásunkat. Ismerve vármegyénk tanítószolgálatának több alkalommal tapasztalt kulturbuzgalmát, kitűnő szerveztségét, hisszük és reméljük, hogy a tervről rövid időn belül tényeket is irhatunk.

— **A farsang utolsó napjai** ugyancsak zajosak voltak a székely anyavárosban. Minden napra jutott mulatság. Szombaton Simkóvits József tánciskolai vizsgabálját tartotta meg tanintézetű növendékeivel. Vasárnap pedig a polgári önképző-ór nagy sikerű álarcos fillérestélye zajlott le. A legváltozatosabb tarka-barka képet nyújtotta az álarcosok soka-ága, kiknek sorából a virágcsokrot Albert Péterné és a pezsgői a madárkereskedő álarcos nyerte el. Hushagyó kedden már háromféle alkalom kínálkozott a mulatságra. A vármegyeház dísztermében volt a jótékony nőegyesület jelmezes fejdíszestélye. Simkóvits tánciskolai záró-vizsgáját a Budapest-szálló nagytermében. A színházterem közönsége pedig a „Fortuna” mozgószínház képeit szemlélte és a birkozók küzdelmét bámulta. Ez alkalommal két pár állott a téren. Az első Gika Angéleszku, Románia legerősebb embere és Paxon Harry angol birkozó volt. Hét pernyi küzdelem után Gika győzött. Majd a nálunk ismert Cája Bertalan magyar világbajnok és Horváth magyar mesterbirkozó következett. Tizenöt pernyi heves küzdelem után, a birkozás Cája győzelmével végződött.

— **Vizmérce jegyző.** A brassói kulturmérnökség Sprencz Rezső rendőrségi tisztviselőt vizmérce jegyzőnek nevezte ki városunkba. A vizmérce jegyző hivatása, hogy megfigyelje a Nagy-Küküllő folyó vizállását és a kollegiumkert hidjához felállított vizmérce adatait, valamint az időjárásban előálló változásokat feljegyezze. Vizáradások idején pedig távirati értesítéseket kell küldenie a kulturmérnökséghez.

— **Halálozások.** Janecsek József székelyudvarhelyi állami kő- és agyagipari szakiskolai művezető neje szül. Kandó Ilona febr. 25-én életének 36-ik, házasságának 16-ik évében elhalt Székelyudvarhelyt. A megboldogult évek óta súlyos betegségben szenvedett. Temetése általános nagy részvét mellett a róm. kath. anyaszentegyház szertartása szerint 28-án történt meg a Kossuth-u. 84. sz. gyászházban. — Simó Margit, kissolyosi Simó Ferenc földbirtokos leánya, élete virágában, hosszú szenvedés után meghalt Szilágy-nagyfalu községben, ahol kedden helyezték örök nyugalomra. — Csiktusnádi Betegh Ferenc febr. 25-én 83 éves korában elhunyt Tordán.

— **Erdélyrészi orsz. kirakó vasárok.** Közelebről tévesen jeleztük, hogy az orsz. vásár Székelyudvarhelyt március 2-án lesz, mivel annak napja ez évben 22-ikére esik. Március 3-án Alsóvenice, Hosszufalu, Brulya 4-én Torda, 6-án Csikkarófalva, Alamor, 8-án Medgyes vásárai lesznek.

— **Özvegyi iparüzés.** A „Közgazdasági Értesítő” legutóbbi száma érdekes miniszteri rendeletet közöl, amely az özvegyi iparüzésre vonatkozik. A rendelet azt mondja, hogy az ipartörvény 40. szakaszában foglalt rendelkezésből következik, hogy az özvegy nem kötelezhető arra, hogy az elhunyt férje

által gyakorolt, képzéséhez kötött iparának folytatása végett képesített üzletvezetőt jelentsen be. Viszont azonban az 1884. évi XVII. t.-c. 40. szakaszának e mondata: „az iparos elhalálása esetében az üzletet annak özvegye újabb bejelentés nélkül folytathatja”, csak azt jelenti, hogy az özvegy nem köteles az előirt kelleket kimutatni s új iparigazolványt váltani, de özvegyi jogát, azaz hogy elhunyt férje iparát gyakorolja, be kell jelentenie, mert az idézett törvény 178. szakasza megszorítás nélkül mondja ki, hogy az iparlajstromban az ipar álladékaiban történt minden változás beiktatandó. Az a körülmény pedig, hogy a férj elhalálván, az özvegy gyakorolja az ipart, az ipar álladékaiban oly lényeges változása, mely a törvény fentebbi rendelkezéséhez képest, okvetlenül bejelentendő.

— **Pályázat a tanítók továbbképző tanfolyamára.** A vallás és közokt. m. kir. miniszter a folyó iskolai év nagy szünetében az 1906. évi jan. hó 10-én 102591—1905. sz. a. kelt rendelettel kiadott tanítói és tanítónői továbbképző tanfolyamok szervezeti szabályzatában foglaltak alapján folyó évi július hó 3-án kezdődőleg, több állami elemi iskolai tanító és tanítónőképző intézetnél, a korábbi évekhez hasonlóan három hétre terjedő tanítói és tanítónői továbbképző tanfolyamok fognak tartatni: még pedig tanítók számára az aradi, a bajai, a csáktornyai és az iglói állami elemi iskolai tanítóképző intézetekben; a tanítónők részére pedig a pozsonyi és a sepsiszentgyörgyi állami elemi iskolai tanítónőképző intézetekben.

Ezen tanfolyamok egységes programja a következő: 1. A magyar nyelv tanítása a nem magyar ajku népiskolában az új tanterv és utasítások magyarozatával 10 óra. 2. Tájékoztató a socialis pedagógia legújabb törekvéseiről és alkotásairól a külföldön és hazánkban 10 óra. 3. A rajz és kézügyesség a szemléltetés szolgálatában 4 óra. 4. Az ének, rajz és kézügyesség tanítása a népiskolai tanterv és utasítások magyarozatával 8 óra. 5. A természettudományi és mennyiségtani tárgyak tanításában a socialis vonatkozások gyakorlati érvényesítése 5 óra. 6. Gyakorlati mintatanítások az 1—5 alatti előadásokkal kapcsolatban 12 óra. 7. A gazdasági szövetkezetek és a néptanító 6 óra. 8. A gazdasági számtartás legegyszerűbb módjai 2 óra. 9. Gyakorlati foglalkozások a rajzból és kézügyésből 30 óra. 10. Kirándulások, közintézetek stb. meglátogatása a délutáni órákban a helyi körülmények szerint. Mindegyik tanfolyamra 60—60 hallgató vétetik fel, akik közül tanfolyamonként 30—30 hallgató állami költségen nyer az intézet internatusában szállást és étkezést, azonkívül 20—20 korona utazási költségen is részesül. A saját költségükre jelentkező többi hallgatók ingyen szállást nyernek az intézetben, hol mérsékelt áron étkezést is kaphatnak. A felsorolt hat tanfolyam bármelyikére való felvételre folyamodhatnak az ország bármely részében lakó és bármilyen jellegű elemi népiskoláknál működő okleves tanítók és tanítónők. A felvétel iránti bélyegten kérvények a vallás és közokt. m. kir. miniszterhez címezve a vármegyei kir. tanfelügyelőhöz legkésőbb 1911. március hó 6-ig benyújtandók.

— **Papíroskárpit** (tapéta) gyönyörű színekben, óriási választékban kapható méterenkint és tekerésekben Betegh Pál papíros- és írószerekkereskedésében Székelyudvarhelyt. Gyári raktár Udvarhelyvármegye részére.

— **„Erő és Egészség”** címmel új folyóirat indult meg Budapesten. Amilyen figyelmet érdemel az embernek ama két legfőbb kincse, melytől címét vette a folyóirat, olyan figyelmet hív ki magának maga a folyóirat is magvas tartalmával és magas színvonalával. Ahogy az egészség nagy problémáját fejtegeti, meglepően újat tud mondani ezen legősibb tételről is. A betegségek keletkezéséről sorozatos előadást tart; a vakbélgyulladásról, vesebajról, hastífuszról terjedelmes tanulságos cikket közöl, amely után a kolera elleni gyakorlati védekezés és a keleti pestis szakszerű, illusztrált ismertetése fog következni. Érdekesek az érelmeszesedésről és elhíjasodásról, a tápszerek élettani hatásáról szóló fejezetek. — A higienia tárházából nyújtott apró tudnivalók, higienikus konyha ételreceptjei és az „Orvosi tanácsadó” üzenetei sok olvasót érdemelnének. — A folyóiratot Dr. Zelenyák János országgyűlési képviselő, lekéri plébános szerkeszti és adja ki. Nevét a gyógynövények kultiválásával, azok természetének népszerűsítésével sokak előttette már ismertté. Munkatársai közt felsorolhatók az ország minden részéből egyetemi tanárok, orvosok és a természetes gyógymód nagytekintélyű bajnokai. A mindenképpen értékes folyóiratról havonta két testes füzet jelenik meg; ára egész évre csak 8 korona, valóban arra törekedvén, hogy népszerű és százezreknek hasznos tudjon lenni! Mutatványszámot készségesen küld a kiadóhivatal Budapestről (II. ker., Fő-utca 32. szám).

— **Most jelent meg a „Kis Pajtás”** gyermekújság 25-ik száma. Meglepően gazdag, fordultatos tartalmából kiemeljük Tapsi bűnhődése című kedves állatmesét, mely Schéda Irén tollát dicséri. Báthory Gábor bájos versét a Bodri kutyáról. No meg a Csacsi naplóját, mely a humor Csímborasszója! Folytatódik Lenke, a békeapostol című elbeszélés is. Képek kíséretében szó van a vadak isteneiről, valami az eszkimó asszonyokról és néhány apró történet, mely nemesítőleg hat a fogékony gyermekvilágra. Emellett maradt még hely bűvészetre, játékokra, tréfás dolgokra, rejtvenyekre, humorra és sok más apróságra, mely játszva fejleszt a gyermek szellemét. A lap előfizetési ára a most megnyit második félévre 4 kor. Visszamenőleg szeptemberig az egész évfolyam 8 kor. Cím: „Kis Pajtás” Budapest, VII., Thököly-út 16. szám. Ahonnan érdeklődőknek (iskoláknak több példányban is) készséggel küldenek mutatványszámot.

— **Eladó kettős létra.** Egy jó erős, három méteres bolti létra eladó. Cím e lap kiadóhivatalában.

— **Új székelyvasút.** Csikszeredáról jelentik: Hieroním Károly kereskedelmi miniszter a székely körvasutból kiágazóan két vicinális vasút előmunkálatára adott engedelmet. Az egyik Gyergyódittről indul ki és Putua érintésével Gyergyótölgyesig van tervezve. A másik a maroshévíz — gyergyótölgyesi, illetve maroshévíz — alsóborszéki vonal. E vonal építése egyrészt nagyban hozzá fog járulni Borszék fürdő fölvirágzásához, másrészt föllendíti a székely faipart is.

FIGYELEM!

„AIDA” VERGE és „BLUE-STAR” CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIAK.

ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL!

TALÁLÓS o o o o o o KÉRDÉS.

Miért apróhirdetés

az apróhirdetés ?

mert néhány

APRÓ sorban minden szükséges és célszerű dolgot lehet hirdetni és így valóban APRÓ pénzbe kerül csak, ha az ember

mindenféle állást

kinál vagy keres,

mindenféle terményt

kinál vagy keres,

lakást

kinál vagy keres,

mindenféle bútort

kinál vagy keres,

mindenféle ipari cikket

kinál vagy keres,

a legkülönbözőbb

apróbb dolgokat

kinálja vagy keresi,

mely csak APRÓ költséget bír el. Olvasóközönségünk ezer meg ezer esetben hálásan emlékezik meg arról, hogy az apróhirdetések fényes sikerrel segítik elő a **kinálat** és **kereslet** nagyarányú forgalmát. **Azért ne tessék habozni** s a mikor csak a legcsekélyeb szükség diktálja:

apróhirdetést

kell feladni a

„Székely-Udvarhely“-ben.

Apró a hirdetés,

apró a költség!

Kiadó lakás és üzlethelyiség.

Négy szoba, konyha és mellékhelyiségekből álló **udvari lakás** Székelyudvarhely, Batthyány-tér 6. sz. alatt kiadó. Értekezhetni Frölich Ottónál. Ugyanott **üzlethelyiség** raktárakkal együtt szintén kiadó.

Köhögés

rekedtség, hurut és nyálkás-ság, görcs és hőkhurut ellen ne vegyenek semmi egye-
:: bet, mint csakis a ::

KAISER-féle

mell-karamellákat

a „három fenyővel“

5900

közjegyzőileg hitelesített bizonyítvány orvosok és magánzókától a biztos eredményt adó.
Csomagban 20 és 40 f-ért. Dobozban kapható 60 f-ért. Kapható gyógyszerárak és droguerárakban, valamint Zseikégy János gyógyszerésznél Homoródszent-márton községben

Szám: 1690—1911. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906 évi július 6-án 14114/906. sz. alatt elrendelte, hogy az sz. udvarhelyi kir. járásbírósa mint telekkönyvi hatóságához tartozó **Úlke** községi telekkönyveiben fölve mind azon ingatlanokról, amelyekre az 1886. XXIX. és az 1889. XXXVIII. és 1891 évi XVI. t.-cikkben a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik az 1892. évi XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatottak.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1911. évi április hó 6-án fog kezdődni.

Ennélfogva felhívtnak:

1. mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitézött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az eljárásra az 1886. XXIX. t.-c. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és J. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azok a igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a belyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve, hogy a törlesztési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a belyegmentesség kedvezményétől elesnek.

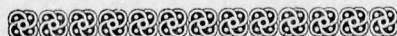
A kir. törvényszék mint tkönyvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1911. febr. 26.
Gyarmathy Ferenc, s. k. kir. törvényszéki bíró.

A kiadmány hitelül:

Dósa Aladár.

kir. tszéki telekkönyvvezető.

Arany, Ezüst, Vas, Bronz, Porcellán és **Régiségeket** megbizafasból azonnal megvásárol, esetleg értékel, vagy utasítást ad.

Hagyatéki árveréseken

mint vevő résztvesz. Arany, briliáns ékszereket, ezüst tárgyakat (tört állapotban is) bármilyen összegre vásárol

Dietrich Gyula ötvös-mester. Kolozsvárt.

Levélbeni megkeresésre azonnal válaszol.

Sürgőnycim: Dietrich ékszerész Kolozsvár.

Vendégfogadó!

A jó hírű Koronkay-féle Hungária vendégfogadóban Székelyudvarhely, Kossth-u.22. sz. alatt kitűnő étkezés, borok, kőbányai sör és tiszta szobák állanak mindenkor rendelkezésre. Vidéki papok, tanítók és jegyzők találkozó helye. Kocsiszin és istálló díjtalanul. Jó bánásmód és pontos kiszolgálásért szavatol: **Barkóczy Albert**, vendéglős.

B O R!

Fernengel Gyula székely-udvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

A múlt a múlté,
a jelen és a jövő a

Smith-Bros írógépe!

Kérjen prospektust

FARAGÓ TESTVÉREK

.. kizárólagos elárusítóktól ..

Budapest, V., Nador-utca 17 sz.

Udvarhely Megyei Takarékpénztár Részvénytársaság Székelyudvarhely. — Fióközletek: Székelykeresztúr és Oklánd.

Részvény aláírási hirdetmény.

Az Udvarhelymegyei Takarékpénztár R.-t. folyó évi február 19-én tartott rendes közgyűlésében 600 drb 200 korona névértékű, a régi részvényekkel egyenlő jogosultságu, részvény kibocsátását határozta el.

Ezen új kibocsátásu 600 drb 200 K névértékű új részvényekre a régi részvénytulajdonosoknak minden két régi részvény után egy darab új 200 K névértékű részvényre elővételi jog van fentartva.

A kibocsátást a következő módzatok és feltételek mellett eszközöljük:

1. A régi részvényesek 2 drb 100 K (50 frt), vagy 4 darab 50 K (25 frt) részvény után 1 drb új 200 K névértékű részvényt 268 K árban jegyezhetnek

2. Olyan részvénybirtokosoknak, kiknek páratlan (darab) számú részvénye van, 1 drb 100 K (50 frt) vagy 2 drb 50 K (25 frt) részvény után 1 drb új részvényre 278 K árban engedünk elővételi jogot.

3. A régi részvényesek által nem jegyzett új részvényeket 288 K árban nyilvános aláírásra bocsátjuk.

4. A régi részvényesek régi részvényeiknek bemutatása mellett, elővételi jogait folyó évi március 15-től április hó 15-ikéig jelenthetik be és pedig Székelyudvarhelyen pénztárunknál, Székelykeresztúron és Oklándon a fióközletet utján.

5. Az új részvények jegyzése folyó évi április hó 15-én kezdődik és bezárólag május 15-ig tart Székelyudvarhelyen pénztárunknál, Székelykeresztúron és Oklándon fióközletünknel.

6. A befizetések a jegyzett részvényekre a következőképpen teljesítendők:

a) Az aláírás alkalmával részvényenként a névértéken felüli összeg 68, 78, illetve 88 K és 4 K belyeg és kiállítási költség.

b) Május 15 én 100 K.

c) Junius 15-én 100 K és mindenkor a fizetendő összeg után folyó évi január 1-től a befizetés napjáig számítandó 5 százalékos kamata.

Az új részvényt jegyzőknek szabadságukban áll több részletet avagy az egész összeget is egyszerre befizetni.

A befizetésekéről elismervényeket adunk s ezeknek visszaadása mellett folyó évi október hó 1-től kezdjük az új részvényeket szelvényekkel kiadni.

Ha a részvényeket jegyzők a megállapított részleteket a kikötött határidők után 30 nap alatt sem fizetnék be, akkor az alapszabályok 4. §-ának 3. bekezdése értelmében a befizetett összeget elvesztik; ezen összegek a rendes tartalékalap javára könyveltetnek el s a jegyzett részvényeket eredeti árban újból jegyzésre bocsátjuk.

A kibocsátott részvények után befolyó összegből a névértéken felüli részből 55 K 50 fillér a nyugdíjalapra és az ezután megmaradt összegből kétharmad rész a rendes tartalékalapra, egyharmad rész a külön tartalékalap javára esik.

Tulajgyezés esetén a szétosztási arán megállapítását az Igazgatóság magának tartja fenn.

F Z IGAZGATÓSÁG.